

Az, hogy a szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás eldöntésekor a büntetés-végrehajtási bíró nemcsak az elítéltnak a büntetés végrehajtása során tanúsított magatartását vonja a mérlegelés körébe, hanem az általa elkövetett bűncselekmény jellegét, az elítéltnak a bűncselekmény elkövetésében játszott szerepét is, nem jelenti ezen körülmények kétszeres értékelését [Bv.tv. 188. § (1) bek.].

- [1] A bv. bíró a 2018. július hó 26. napján meghozott végzésével az elítélt büntetés-végrehajtási ügyében a megyei bíróság ítéletével kiszabott szabadságvesztés vonatkozásában az elítélt feltételes szabadságra bocsátását mellőzte; ugyanakkor felhívta a büntetés-végrehajtási intézetet arra, hogy az elítélt feltételes szabadságra bocsátása tárgyában a feltételes szabadságra bocsátás mellőzéséről hozott határozat napjától számított nyolc hónap múlva tegyen ismételten előterjesztést.
- [2] Az indokolás lényege szerint a feltételes szabadságra bocsátásnak két feltétele van; az ún. objektív feltétel, a törvényben meghatározott időtartam kitöltése fennáll, ámde a Bv.tv. 188. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott szubjektív feltétel nem állapítható meg. Bár az elítélt a büntetés végrehajtása során kifogástalan magatartást tanúsított és „erős családi kapcsolatokkal rendelkezik”, feltételes szabadságra bocsátását a bv. intézet parancsnoka is támogatta, a büntetés-végrehajtási bíró úgy ítélte meg, hogy az elítélt – aki különös tárgyi súlyú, társadalmi felháborodást kiváltó, rendkívüli brutalitással végrehajtott élet elleni bűncselekményt valósított meg – az ítéletben megállapított kedvezőtlen személyiségjegyeit is figyelembe véve, nem bocsátható feltételes szabadságra; ugyanis – a társadalom védelméhez fűződő érdeket szem előtt tartva – a büntetés céljai jelenleg csak szabadságelvonással érhetők el.
- [3] A végzés ellen az elítélt és meghatalmazott védője a végzés megváltoztatása, feltételes szabadságra bocsátás érdekében jelentett be fellebbezést.
- [4] Fellebbezésének indokolásában a védő az elítélt büntetés-végrehajtási intézetben tanúsított magatartásának pozitívumait hangsúlyozva kifejtette: az elítélt korábban büntetve nem volt, 63 esetben részesült jutalomban, a büntetés-végrehajtási intézetben sikeres tanulmányokat folytatott, munkavégzését tekintve az igényes, megbízható elítéltek közé tartozik, szorgalma alapján pozitív példát mutat elítélt-társainak, az intézet parancsnoka több alkalommal engedélyezte részére az intézet elhagyását, családi kapcsolatai rendezettek, a feltételes szabadság engedélyezése esetén lakhatása, munkavégzése biztosítható.
- [5] A védő kifogásolta, hogy a büntetés-végrehajtási bíró a cselekmény rendkívül brutális

jelleget és az általa kiváltott társadalmi felháborodással indokolta a feltételes szabadságra bocsátás mellőzését; a büntetés-végrehajtási bírói álláspont ugyanis a „tettbíró” tényállásával indokolva felveti a kétszeres értékelés aggályait”.

- [6] A fellebbezések nem alaposak.
- [7] A törvényszék, felülbírálv a fellebbezésekkel támadott végzést, megállapította: a büntetés-végrehajtási bíró az eljárási szabályokat betartotta, a megalapozott döntéshez szükséges első- és a másodfokú ítéletet beszerezte, a feltételes szabadságra bocsátás szempontjából releváns bizonyítási adatokat gondosan megvizsgálta és érdemben törvényesen döntött az elítélt feltételes szabadságra bocsátásának mellőzéséről.
- [8] A törvényi szabályozásból következően a feltételes szabadságra bocsátás nem alanyi jog, hanem pusztán egy jogszabályi lehetőség az ítéletben meghatározott idő eltelte előtti szabadulásra.
- [9] A feltételes szabadságra bocsátásnak három pozitív, egyben konjunktív feltétele van.
- [10] Objektív feltétel az, hogy az elítélt kitöltötte az ítéletben, illetőleg a Büntető Törvénykönyvben megjelölt, a feltételes szabadságra bocsátáshoz szükséges tartamot.
- [11] A Bv.tv. 188. § (1) bekezdésének a) pontja két szubjektív feltételt tartalmaz:
 - egyrészt az elítéltnak a büntetés végrehajtása alatt kifogástalan magatartást kell tanúsítania,
 - másrészt pedig megállapítható legyen az, hogy az elítélt kész a törvénytisztelő életmód folytatására.
- [12] Ezekből a tényezőkből pedig arra lehet következtetni – erre utal az „alaposan feltehető” kitétel – hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető.
- [13] A törvényi szabályozásból következően a büntetés céljára tehát nemcsak az ítélező bíróságnak, hanem a büntetés-végrehajtási bírónak is tekintettel kell lennie.
- [14] A büntetés célja a Btk. 79. §-a értelmében a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.
- [15] A büntetés-végrehajtási bírónak azt kell megvizsgálnia, hogy a büntetés célja a büntetés teljes végrehajtása nélkül is elérhető-e. Ebből következően, ha a büntetés-végrehajtási bíró arra a következtetésre jut, hogy a büntetés teljes végrehajtása nélkül a prevenciós célok nem realizálhatók, az elítélt feltételes szabadságra bocsátását mellőznie kell.
- [16] Az objektív feltétel az elítélt esetében nem vitásan fennáll, minthogy az elítélt kitöltötte a büntetés négyötöd részét.
- [17] Amint arra a büntetés-végrehajtási bíró helyesen rámutatott: az első szubjektív feltétel, a büntetés végrehajtása alatt tanúsított kifogástalan magatartás, az elítélt esetében a büntetés-

végrehajtási intézet előterjesztése alapján egyértelműen megállapítható. Ezt igazolja az elítéltnak a büntetés-végrehajtási intézetben tanúsított példamutató, a büntetés-végrehajtási intézet személyi állományával szemben tanúsított tisztelettudó magatartása, a nagyszámú jutalmazása, a munkához való pozitív hozzáállása, az oktatásban, a szabadidős és kulturális programokban való részvétele.

- [18] Annak a vizsgálatánál pedig, hogy az elítélt kész a törvénytisztelő életmód folytatására, vagyis az elítéltnél az ilyen irányú készség kialakult, nemcsak a büntetés-végrehajtási intézetben tanúsított magatartását kell figyelembe venni.
- [19] Vizsgálni kell azt is: a terheltet milyen jellegű bűncselekmény miatt ítélték el, a bűncselekmény elkövetésében milyen szerepet töltött be; vizsgálni kell az esetleges korábbi büntetéseit is.
- [20] Míg tehát a kifogástalan magatartás megítéléséhez alapvetően a büntetés-végrehajtási intézet előterjesztése nyújt segítséget a büntetés-végrehajtási bírónak, addig a törvénytisztelő életmódra vonatkozó készség vizsgálata ennél szélesebb spektrumú: az intézeti előterjesztésben foglaltakon túlmenően, elsősorban az elítélt által töltött ítélet, az esetlegesen még végrehajtásra váró ítéletek vizsgálatán alapul.
- [21] Ezért – a kifejtetteket alapul véve – helyesen járt el a büntetés-végrehajtási bírő, amikor – az állandóan követett büntetés-végrehajtási bírói gyakorlatnak megfelelően – a másodfokú határozattal együtt beszerezte a megyei bíróság ítéletét és a jogerős határozat alapján vizsgálati körébe vonta a terhelt által elbírált cselekmény jellegét, a terheltnek az abban megállapított konkrét magatartását és személyiségének jellemzőit. Ez a vizsgálat – szemben a védői érveléssel – a törvénytisztelő álláspontja szerint a kétszeres értékelés tilalmát nem sértette.
- [22] Noha az elítélt korábban nem volt büntetve, a büntetés végrehajtása során kifogástalan és egyben példamutató magatartást tanúsít, személyiségének a fejlődése a büntetés-végrehajtási intézet reintegrációs törekvéseinek eredményeképpen kedvező irányban alakult, családi kapcsolatai is rendezettek, a beszerzett iratok alapján a büntetés-végrehajtási bírő helyesen állapította meg: közfelháborodást kiváltó, kiemelkedő tárgyi súlyú, élet elleni cselekmény miatt ítélte el a bíróság.
- [23] Az irányadó – a büntetés-végrehajtási bírói határozat indokolásában is idézett – tényállásból kiderül: az elítélt kezdeményező-meghatározó szerepet töltött be a cselekmény elkövetésében, mivel részt vett a sértett gépkocsiból történő kirángatásában, majd pedig – hat terhelt-társával együtt – annak agyonverésében; a sértett meglinceselése kiskorú

gyermekeinek a szeme láttára történt.

- [24] A jogerős ítélet személyiségével kapcsolatban pedig megállapította: „fokozott labilitás, szabadon lebegő indulati töltés, külső levezetési igény tapasztalható”.
- [25] A bűncselekmény jellegét, az elítélt magatartásának imént részletezett sajátosságait, a terhelt elkövetéskori személyiségjegyeit figyelembe véve, a törvényszék álláspontja szerint a kedvező tartalmú büntetés-végrehajtási intézeti előterjesztés ellenére jelenleg nem állapítható meg megnyugtatóan a feltételes szabadságra bocsátás második szubjektív feltétele, amely szerint az elítélt kész a törvénytisztelő életmód folytatására.
- [26] Miután a kifejtettek alapján arra kell következtetni, hogy a prevenciós célok a büntetés teljes végrehajtása nélkül jelenleg nem érhetőek el, törvényesen járt el a büntetés-végrehajtási bíró, amikor az elítélt tekintetében a feltételes szabadságra bocsátást mellőzte, ugyanakkor felhívta a büntetés-végrehajtási intézetet arra, hogy az elítélt feltételes szabadságra bocsátása tárgyában a feltételes szabadságra bocsátás mellőzéséről hozott határozat napjától számított 8 hónap múlva tegyen ismételten előterjesztést.
- [27] A kifejtettek alapján a törvényszék a fellebbezéssel támadott büntetés-végrehajtási bírói végzést a fenti indokolásbeli kiegészítésekkel a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

(Balassagyarmati Törvényszék 3. Beüf. 427/2018.)